

Het Zuidelijk Toneel

Stichting Het Zuidelijk Toneel (hierna: Het Zuidelijk Toneel) is een middelgroot toneelgezelschap dat producties maakt voor schouwburgen, theaterzalen en locaties in Brabantstad, Nederland en het buitenland, met name Vlaanderen. Het gezelschap wordt sinds medio 2015 geleid door niet-regisserend intendant Piet Menu en profileert zich als een organisatie waarin de autonomie van de kunstenaars optimaal tot haar recht komt. Menu nodigt een grote variëteit aan jonge en gevestigde Nederlandse en Vlaamse makers uit zich te ontwikkelen en hun werk aan een publiek te tonen. Het gezelschap wil verbinding zoeken in de regionale economie en de (regionale) samenleving. Het Zuidelijk Toneel wil publiek en makers op vele manieren uitdagen om het perspectief van de ander op het hier en nu te leren kennen.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Zuidelijk Toneel geen subsidiebedrag toe te kennen, tenzij de instelling een nieuw activiteitenplan indient dat voldoet aan de volgende voorwaarden.

- Een herkenbare identiteit van het gezelschap met een inhoudelijke samenhang en hiërarchie van de plannen.
- Meer aandacht voor de band met de regio en de landelijke uitstraling.
- Marketingplannen en een merkenstrategie in het verlengde van het nieuwe profiel.
- Een betere financiële onderbouwing van de plannen met een solide verdienmodel.

Het Zuidelijk Toneel gaat in de komende periode een nieuwe artistieke koers varen, met als directeur een niet-regisserend intendant. De raad vindt dit een interessante invulling van het artistiek leiderschap en heeft vertrouwen in de persoon die deze functie gaat uitvoeren. De raad is van mening dat het gezelschap de komende jaren een relevante taak kan uitvoeren op het gebied van doorstroming van talent naar de grote zaal.

De raad oordeelt echter negatief over de uitwerking van de plannen. Hij vindt dat het hierin ontbreekt aan samenhang, hiërarchie en focus. Ook wordt onvoldoende duidelijk hoe de instelling zich met de eigen regio gaat verbinden. De instelling zal zich met haar nieuwe profiel opnieuw in de markt moeten zetten en de raad vindt dat zij daar nog geen geloofwaardige strategieën voor heeft ontwikkeld. De raad maakt zich ook zorgen over het financiële fundament onder de plannen.

Beoordeling

Kwaliteit

De langdurige ziekte van de vorige artistiek directeur, Matthijs Rümke, heeft de afgelopen jaren voor onrust gezorgd bij Het Zuidelijk Toneel. Een aantal grotezaalproducties kwam in de ogen van de raad niet goed uit de verf; de afwezigheid van Rümke heeft daar waarschijnlijk toe bijgedragen. Ook werden enkele grotezaalproducties afgelast.

De raad oordeelt positiever over de talentontwikkeling van makers in de drie Brabantse steden Tilburg, Eindhoven en 's-Hertogenbosch. Met deze – vaak geslaagde – projecten heeft de instelling zich overtuigend geprofileerd als het gezelschap van Brabantstad. Door de variëteit van die makers en de afwezigheid van een artistiek directeur is de artistieke identiteit van het gezelschap de afgelopen jaren echter niet goed uit de verf gekomen.

€ 0

geadviseerd
subsidiebedrag

€ 1.600.000

gereserveerd
subsidiebedrag

€ 1.600.000

gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.8 van de Subsidieregeling culturele basisinfrastructuur 2017 – 2020.

In september 2015 is Piet Menu aangetreden als de nieuwe artistiek directeur. Hij functioneert als niet-regisserend intendant, die een grote schare makers en gezelschappen aantrekt om onder de vlag van Het Zuidelijk Toneel theaterproducties te maken. De raad vindt een dergelijke invulling van het artistiek leiderschap interessant. Deze keuze geeft Het Zuidelijk Toneel als theatergezelschap een onderscheidend profiel. De raad meent ook dat Menu, gezien zijn netwerk en ervaring, deze taak goed zou kunnen uitvoeren.

Hoewel het gezelschap voor de komende jaren een aantal talentvolle Nederlandse en Vlaamse makers heeft uitgenodigd, oordeelt de raad negatief over het artistieke programma dat Het Zuidelijk Toneel wil uitvoeren. Hierin ontbreken inhoudelijke samenhang en hiërarchie, waardoor de eigen identiteit van Het Zuidelijk Toneel onzichtbaar dreigt te worden. De raad is van mening dat het noodzakelijk is om bij zo'n grote diversiteit van makers meer structuur aan te brengen. Daardoor kunnen bepaalde makers gezichtsbepalender worden en bepaalde thema's de inhoudelijke samenhang vergroten. Het programma voor de komende jaren oogt nu eerder als het aanbod van een impresariaat, waarbij Het Zuidelijk Toneel als coproductant slechts zijn naam aan de projecten heeft verbonden. De raad vindt de herkenbaarheid van het gezelschap een groot punt van zorg.

De raad mist in de aanvraag ook concrete plannen van Het Zuidelijk Toneel om zich te verbinden met de eigen regio. De verbindingen met Brabantse steden zijn onvoldoende uitgewerkt. Hij vreest dat de band die het gezelschap de afgelopen jaren met een aantal steden heeft aangehaald, zal verslappen.

Het Zuidelijk Toneel schrijft in zijn plan dat de keuze voor een intendant het mogelijk maakt zich meer te concentreren op talentontwikkeling en de doorstroming van talent naar de grote zaal. De raad is van mening dat de instelling daarmee een relevante taak op zich neemt.

Educatie en participatie

De raad waardeert het dat Het Zuidelijk Toneel zijn educatiebeleid afstemt met Theater Artemis. In de afgelopen jaren heeft dat geleid tot een goed aanbod van activiteiten voor het primair en voortgezet onderwijs. Door deze samenwerking kan de pool van theaterdocenten worden gedeeld en kan een doorlopende leerlijn tot stand worden gebracht. De raad vindt ook de verbinding met het vmbo, het mbo en het hoger onderwijs interessant.

Het huidige educatiebeleid wordt grotendeels voortgezet. De raad vraagt zich af of dit past bij de gewijzigde koers die het gezelschap de komende jaren inslaat. Het is onduidelijk hoe de educatieve activiteiten zullen aansluiten bij de makers die bij Het Zuidelijk Toneel gaan werken en bij hun producties. De raad vindt het daarbij van belang dat een juist evenwicht wordt gevonden tussen vraag- en aanbodgestuurde activiteiten.

Het gezelschap zegt speciale aandacht te hebben voor het sociale aspect van theater. Daarom wil het jaarlijks twee producties opzetten met de participatie van niet-acteurs, zoals een project met moslima's over mannelijkheid. De raad vindt dit een loffelijk streven.

Maatschappelijke waarde

Publieksbereik

Het Zuidelijk Toneel heeft de afgelopen periode gewerkt met drie stadskunstenaars en heeft een alliantie gesloten met zeven theaters in zijn eigen regio. Dit heeft geleid tot een grote zichtbaarheid in het zuiden van het land. Het gemiddelde aantal bezoekers fluctueerde de afgelopen jaren sterk, tussen de 24.000 en de 38.000 per jaar.

De raad maakt zich zorgen over het toekomstige publieksbereik in relatie tot het artistieke beleid van Het Zuidelijk Toneel. De instelling verwacht geen toename van het publiek ten opzichte van het aantal bezoekers in 2015 (bijna 38.000), maar de raad vraagt zich af of het verwachte aantal behaald kan worden. Daarvoor zijn de gekozen makers en titels (nog) niet bekend genoeg. De instelling zal zich, gezien haar nieuwe profiel, opnieuw in de markt moeten zetten. Zij reflecteert wel op de 'variabele identiteit' van het merk, maar heeft daar in

de ogen van de raad nog geen geloofwaardige strategie voor. In het plan wordt onvoldoende overtuigend gewerkt aan een draagvlak bij podia in de eigen regio en in het land.

Ondernemerschap

Het Zuidelijk Toneel verkeert in de huidige periode in een gezonde financiële situatie. Het gezelschap heeft de eigen inkomstennorm gehaald en beschikt over voldoende eigen vermogen.

De raad maakt zich echter zorgen over het financiële fundament onder de plannen. Het nieuwe profiel van Het Zuidelijk Toneel vereist een degelijk marketingplan en een solide verdienmodel, maar beide ontbreken vooralsnog. De instelling kondigt aan dat zij bij tegenvallende inkomsten aanspraak doet op het eigen vermogen.

Uit het plan kan niet worden opgemaakt hoe de samenhang tussen vrijwillig, vast en flexibel personeel wordt bewaakt. Het Zuidelijk Toneel kondigt aan dat wordt geïnvesteerd in de kwaliteitsverhoging van projectmedewerkers. De raad juicht dat toe, maar kan niet beoordelen op welke wijze dat gaat plaatsvinden.

Het Zuidelijk Toneel heeft de aanbevelingen uit de nieuwe Governance Code Cultuur overgenomen, maar het is niet duidelijk hoe het hieraan vorm heeft gegeven.